

Commentariorvm, Ac Dispvationvm In Primam Partem Sancti Thomæ Tomvs ...

Complectens Quæstiones à XXVII. vsque ad LXIV. & à Quæstione CVI.
vsque ad CXIV.

Vázquez, Gabriel

Antverpiæ, 1620

Nomina concreta substantiua, ex sola forma vnitate, aut numero
singulariter, aut pluraliter dici probabilior opinio fert. c. 4.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81000](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81000)

hominem simpliciter, sed vnum ratione naturæ.

In quo plane sententiam sequitur Ricardus, & Durandus possumus in c. 1. sic enim nec essent simpliciter plures homines, siquidem in eius opinione ad pluralitatem nominis requiritur pluralitas formæ & suppositi: nec simpliciter vnus homo, sed cum illo additamento, *ratione naturæ*, cumque contra Caiet. inferre possemus illud absurdum, quod ibi contra Ricardum & Durandum deducebamus, videlicet eadem ratione tres personas diuinas non posse dici vnum Deum, nisi cum eodem additamento, posset se Caietanus eo modo tueri, sicut in gratiam Durandi eo. cap. dicimus, nempe diuersam esse rationem deitatis, & humanitatis a tribus personis assumptæ. Nam Caiet. vt videbimus d. 156. cap. 1. affirmat dari concretum deitatis, quod appellat semiperpersonam, per intellectum tribus personis ex communi substantia constitutum, de quo putat enunciari omnia, quæ de vno Deo dicuntur: at vero nullum huiusmodi indiuiduum humanitatis assumptæ a tribus personis posse assignari, ideoque facile respondebit tres personas esse simpliciter vnum Deum, sed non fore vnum hominem in eo casu, quo vna humanitas ab ipsis esset assumptæ.

Verum nullum esse huiusmodi indiuiduum, vt putat Caiet. atque concretum humanitatis in nostra consideratione eodem modo præcedere personas, sicut præcedit concretum deitatis, ibidem non obscure ostendimus. Quocirca in hoc tertio puncto Thomistæ Caietanum non consentiunt, sed communiter asserunt, plura requiri ad pluralitatem nominis cōcreti, quam ad vnitatem: quia ad hanc dicunt sufficere vnitatem formæ, ad illam vero necessariam esse pluralitatem formæ, & suppositi. Ceterum in explicanda mente S. Th. & conciliandis, quæ in hoc art. & locis alijs proxime citatis asserit, multum laborant, vt cap. 5. videbimus. Porro huius opinionis fundamenta, præter testimonia S. Th. quæ hæcenus recitauimus, sunt argumenta præcipua, quæ contra nostram sententiam c. 6. asseremus.

CAPVT IV.

Nomina concreta substantiua ex sola formæ vnitatem aut numero singulariter aut pluraliter dici probabilius opinio fert.

Dvas regulas assignat S. Th. in hoc art. Alteram pro nominibus concretis substantiuis, alteram pro adiectiuis. In hoc autem capite eam, quam de nominibus substantiuis tradidit, asseremus & confirmabimus, nam multo probabilior existimamus ceteris: altera vero de adiectiuis c. 8. exponemus. Regulam autem de substantiuis secuti videntur Antipod. lib. 3. summe tractatu 1. cap. 1. quest. 5. Scot. in 3. d. 1. q. 3. & in 1. d. 1. q. 1. §. Ad questionem istam, & idem S. Th. in 3. d. 1. q. 2. art. 5. ad 2. & 3. cum asserunt in eo casu, quo vna persona assumeret plures humanitates, fore plures homines. Idem docet Caiet. in 1. d. 4. qu. 1. art. 1. ad 1. Aureoli.

Est igitur regula huiusmodi, Nomina substantiua, quæ concreta naturarum sola vnitatem aut numero forma, quam significant, singulariter aut pluraliter dicuntur. Quamuis verbis, vnde singularitas vel pluralitas nominis substantiui attenditur secundum formam significatam per nomen. Ceterum mentem illius aliqui sic interpre-

tantur, vt tantum velit docere attendendam esse pluralitatem formæ, vel vnitatem ad pluralitatem, vel vnitatem nominis, sed eam non sufficere: aliud namque est illam requiri, vt supra ex Caietano dicebamus, aliud vero est eam sufficere. Hoc autem dixisse putant S. Th. vt discrimen constitueret inter adiectiua nomina, & substantiua, quia vnitatem, vel pluralitatem nominis adiectiui solum consideratur, & sufficit vnitatem, vel pluralitas subiecti, non formæ.

Hæc tamen expositio ex verbis ipsius textus, & ratione, quam affert, facile conuincitur. Primum quia S. Th. non dixit, ad pluralitatem, vel vnitatem nominis esse attendendam & considerandam vnitatem, vel pluralitatem formæ: sic enim solum significaret (vt prædicti Doctores affirmant id esse necessarium, nō tamen denotaret id sufficere: sed dixit singularitatem, aut pluralitatem nominis attendi secundum formam significatam, attendi autem secundum formam est, ex illa desumi. Nam si aliunde necessario oriretur, non diceretur attendi secundum formam: siquidem existentibus pluribus formis contingeret, nomen singulariter significare, & quocumque dicimus; proprietatem aliquam attendi secundum formam, vel secundum materiam, significamus, inde tantum oriri.

Tum etiam nunquam in toto art. fecit mentionem vnitatis, & numeri suppositorum, vt ostenderet, id etiam requiri ad vnitatem, & pluralitatem nominis, ergo cum solum faciat mentionem formæ, & inde dicat esse attendendam vnitatem, vel pluralitatem nominis; sequitur existimasse, id etiam solum sufficere: præsertim, cum eodem modo loquatur de singularitate, quo de pluralitate, & ad singularitatem sufficiat vnitatem formæ, idque significet, cum ait singularitatem nominis ex singularitate formæ attendendam esse.

Ad hæc ratio S. Thom. & totus discursus articuli plane indicat eam prædictam regulam vt necessariam & sufficientem collegisse ad iudicandum de terminis diuinis: alioqui nihil omnino probasset; vt n. probet nomina substantiua singulariter de Deo prædicari, adiectiua vero pluraliter, hanc format rationem. Nomina substantiua significant aliquid per modum substantiæ, nomina vero adiectiua per modum accidentis quod inheret subiecto: substantia vero sicut per se habet esse, per se habet vnitatem, vel multitudinem: vnde singularitas vel pluralitas nominis substantiui attenditur secundum formam significatam per nomen. Ergo colligit formas inde habere, vnitatem, vel pluralitatem, vnde habent esse, non quidem tanquam ex requisito solum principio, sed etiam tanquam ex sufficienti & integro: nam sicut non aliunde habent esse, sed per se; ita per se & non aliunde habent vnitatem & numerum, cumque nomina concreta formarum sequantur rem significatam, sicut quæcumque alia sequuntur rem, quam significant, recte colligit S. Th. ex illis solum singularitatem, & pluralitatem eorum in significando sumendam esse.

Scotus vero prædictam sententiam sic ostendit, omne quod pendet necessario terminatur ab aliquo, quod non pendet, atque ab alio pendenti pendere non potest, adiectiuum a. nomen impositione sua pendet, quia significat formam accidentariam, vel per modum accidentis, quod pendet, contra vt nomen substantiuum non pendet, quia significat

Quomodo aliqui eius mentem intelligant.

Ho. um. tam explicatio ex verbis Doctores res resellunt.

14

15

Ratio qua Scotus confirmat prædictam sententiam.

significat formam per se subsistentem: ergo opus est, ut adiectivum pendeat a substantivo. Quo fit, ut si adiectivum nomen additur adiectivo, unum ab alio pendere nequeat, sed utrumque ab alio substantivo debeat terminari. Quādo v. adiectivum additur substantivo, ab eo pendet, & terminatur, ergo cum nomina numerorum sint adiectiva, quādo adduntur substantivo, inde terminantur, & singularitatem vel pluralitatem accipiunt, ac proinde numerum, vel unitatem formarum, quas significant, sequuntur. Sed quia, cum adduntur adiectivis, non ab ipsis, sed a subiecto pendunt, & determinantur, necesse est, ut ab eo unitatem, & numerum recipiant.

16
Non satis
probat quod
contendit
Scotus.

Ex concretis
substantivis
quādam per-
sonarum, quā-
dam naturarum
significans.

Hæc ratio non satis ostendit, significationē singularis aut pluralis numeri in substantivis sumendam esse ex formis, in adiectivis v. ex subiecto; sed formas ipsas accidentiū ex subiectis pendere, substantivales v. ex se ipsis. Melius igitur prædictam regulam confirmat S. Tho. ratio, quam paulo ante retulimus: ea vero prætermissa, alia etiam facilius, nec minus efficaci demonstrari potest.

Est autem supponenda doctrina quādam satis nota, videlicet inter nomina concreta substantia, quādam esse personæ, ut *hypostasis persona suppositum*, Petrus & Ioannes, & (ut communior opinio fert) Christus, alia sunt naturæ, ut *Deus, homo, quidam homo, equus*. Deinde præmittendum est id, quod tradit sanctus Doctor supra q. 29. art. 4. nempe quod discriminis esse inter nomen, *persona*, & *quidam homo*, quod *persona* directe significat subsistentiam, hoc est, terminum naturæ, quo constituitur persona, connotat autem naturam illius personæ: at vero, *quidam homo* directe significat naturam hominis, connotat autem personam, in qua subsistit: id quod nos etiam disp. 130. cap. 3. observavimus. Hinc vero hæc ratio deducitur, Significatio nominis numerari debet secundum significatum directum illius, hoc enim est, quod directe demonstrat & efficit: sed directum significatum nominis concretum substantivi naturæ seu formæ non personæ; ut *Deus*, non est suppositum, sed formæ: ergo ex illa numerari debet, ac proinde singulariter, aut pluraliter dici iuxta unitatem, vel numerum formæ non suppositi. Hinc etiam fit, ut nomina concreta personæ non ex natura, sed ex personalitate, quæ est directum significatum, numerentur, vel singulariter dicantur. Ex quo principio plura notatu digna seq. cap. colligemus.

CAPVT V.

Corollaria præcedentis opinionis.

Quid primo
ex prædicta
regula sequa-
tur.

EX prædicta regula sequitur primo, tres personas esse unum Deum, & nomen. *Deus*, in prima significatione mansisse, revelato mysterio Trinitatis, eademque ratione tres personas futuras unum hominem, si unam humanitatem simul assumpsissent, non quia sit individuum deitatis ex communi illa substantia, quam nonnulli communiscuntur, constitutum: sed quia directum significatum nominis substantivi concreti est forma, connotatum vero sunt personæ generatim. Eadem quoque ratione Pater, & Filius dicuntur unum principium, vel unus spirator, de quo etiam disputatione 130. aliquid diximus, quia directum significatum est voluntas in Patre & Filio, quæ una est, & connotata sunt personæ.

Quod si Hilarius 2. de Trinitate Patrem & Filium vocat auctores Spiritus sancti; parum obest, ut tur enim nomine illo, ac si adiectivum esset, ut docuit S. Thom. supra questione 36. articulo ultimo ad ult. adiectiva autem secundum subiecta numerantur.

Secundo colligitur eo casu, quo una persona plures assumeret humanitates, dicendos esse plures homines, ut aperte fatetur Capreolus in 1. distinctione 4. questione 1. articulo 1. ad 1. Aureoli, secutus sententiam Doctoris sancti in 3. distinctione 1. q. 2. art. 2. ad 2. quia significata directa nominis, homo, essent plura.

Tertio inferitur ex prædicta regula; esse eundem hominem, si eadem humanitas assumpta esset a pluribus personis, & deinde dimitteretur ab una, vel etiam ab omnibus, ut in proprio maneret supposito. Cui etiam sententiæ fuit Antisiodorensis, qui libro 1. summa tractatu 1. cap. 3. qualis distinctione 7. docet, si humanitas a tribus prius assumpta esset: deinde a duabus dimitteretur, & maneret solum in una, fore eundem hominem. Ratio vera eadem est, quia maneret idem directum significatum, scilicet humanitas, ex quo unitas & pluralitas sumenda est, ut supra diximus.

Ceterum aliqui contendunt, eo casu, quo humanitas dimitteretur, & maneret in proprio supposito, non fore diversum hominem; quia vel esset alius homo, deberet permanere utique: sed non audent dicere eundem, quia, ut esset idem homo, non deberet humanitas simul in personis permanere, sed falluntur tamen, tum quia, ut dicatur esse plures homines, vel unus dicatur alius homo ab alio, non oportet omnes actu esse. Petrus enim nunc dicitur alius homo a Ioanne mortuo, & Ioannes mortuus, atque Petrus vivus dicuntur duo homines: tum etiam, ut dicatur unus homo, nihil refert, humanitatem simul esse in tribus personis, vel successivæ: si enim unitas sumitur ex forma significata, non ex supposito, idem erit homo in quacunque persona: aut dicendum est ad singularitatem nominis requiri non solum unitatem formæ, sed etiam suppositi: id quod supra satis impugnatum est contra Marfilium.

Postremo sequitur, patrem non posse dici plura principia, hic enim modus loquendi denotat distinctionem realem, quæ solum in Deo reperitur inter supposita: potest autem dici plura principia secundum rationem. De relationibus autem peculiarem esse causam, ob quam cum sola ratione differant, absolute plures dicantur, diximus disp. 138. cap. 2. Id eo igitur non posse dici absolute plura principia, eo quod ille modus loquendi distinctionem realem significet, patet: quia neque de ipsis potentis in abstracto dicere possumus, esse duo principia, nisi addamus, *Secundum rationem*: abstracta enim in Deo, nisi sint puræ relationes, non dicuntur plura absolute, ut eo loco notavimus. Quare, si non dicitur, pater habere plura principia abstracte, hoc est plures potentias, quid mirum, si ipse dici nequeat esse plura principia?

CAPVT VI.

Argumenta contra prædictam opinionem.

CONtra sententiam, & regulam, quam tradidimus cap. 4. de nominibus substantivis, sunt quedam oppositiones, quibus cum impugnetur prædicta opinio.